

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Raziskovalno-dokumentacijski sektor

Status in financiranje **teoloških fakultet**

Primerjalni pregled (PP)

Avtor: Janez Blažič

Št. naročila: 21/2017

Datum in kraj: Ljubljana, 3. 7. 2017

Kontakt:

Raziskovalno-dokumentacijski sektor:
mag. Tatjana Krašovec, vodja, tatjana.krasovec@dz-rs.si

Raziskovalni oddelek:
mag. Igor Zobavnik, vodja, igor.zobavnik@dz-rs.si

Gradivo ne predstavlja uradnega mnenja Državnega zbora!

I UVOD

Teološke fakultete so visokošolske ustanove, ki so predvsem namenjene izobraževanju na področju teologije – torej vede o bogu in o stvareh v odnosu do njega (SSKJ). Lahko so v sestavi drugih visokošolskih zavodov, predvsem univerz, lahko pa so tudi samostojne.

V primerjalnem pregledu smo prikazali, ali so v državah članicah Evropske unije (v nadaljevanju EU) teološke fakultete v sestavi javnih univerz in ali so financirane iz javnih sredstev. Pri pripravi besedila smo preverili dosegljive podatke o teoloških fakultetah različnih religij, zastopanih v posameznih državah članicah, vendar pa smo se zaradi obsega gradiva omejili na krščanske veroizpovedi. Poskušali smo zajeti čim več pomembnejših teoloških fakultet v vseh državah članicah EU. Sledili smo opredelitvam na eni strani javnih/državnih in na drugi strani nejavnih oz. zasebnih ali v nekaterih primerih posebej opredeljenih konfesionalnih oz. cerkvenih univerz, kot so prikazane pri posameznih državah. Glede na veliko število teoloških fakultet oziroma primerljivih šol nismo posebej raziskovali vseh podrobnosti financiranja, ki je v številnih primerih večplastno in zapleteno, kar se mdr. kaže tudi v tem, da v določenih mejnih primerih različni viri povsem različno opredeljujejo iste univerze (npr. nekateri viri določeno univerzo štejejo kot javno, drugi pa kot zasebno). Ravno tako je treba opozoriti, da smo se omejili samo na nivo fakultet oziroma primerljivih univerzitetnih organizacijskih enot z drugimi nazivi na zaokroženih vsebinskih področjih, torej načeloma nismo zajeli primerov študija teologije izpod tega nivoja – na primer v okviru oddelkov, seminarjev, inštitutov in podobno. Kot kriterij smo upoštevali, da ime fakultete vsebuje npr. besedo "teološka" ali podobno, pri čemer smo zajeli tudi tiste fakultete, ki imajo v svojem nazivu poleg teologije vsebovane še druge študijske smeri. Kjer je bilo to mogoče in je obseg dopuščal, smo prikazali tudi nekatere teološke fakultete ter primerljive visoke šole ali izobraževalne ustanove teološkega značaja z drugim imenom kot fakulteta, ki niso vključene v univerze. Načeloma smo se omejili na dodiplomske študijske programe in nismo upoštevali povsem glasbenih smeri. Na koncu naloge smo pripravili tabelo, ki na pregleden način prikazuje zbrane podatke.

Glede financiranja javnih oz. državnih univerz v državah članicah EU načeloma velja, da so same univerze in tudi fakultete v njihovi sestavi v celoti ali večinoma financirane iz javnih sredstev.

Informacije za izdelavo naloge smo pridobili s pomočjo svetovnega spleta, pri čemer smo uporabili dosegljive podatke s spletnih strani univerz in različnih drugih uradnih institucij. Določene podatke smo pridobili tudi iz dostopnih besedil konkordatov in drugih sporazumov posameznih držav s Svetim sedežem na spletni strani Papeške univerze Gregoriana ter iz raziskovalne naloge Raziskovalnega oddelka št. 17/2017 (Konkordati).

V Sloveniji deluje ena teološka fakulteta, ki spada v okvir Univerze v Ljubljani. Sedež ima v Ljubljani, svojo enoto pa ima tudi v Mariboru. Univerza v Ljubljani je javna univerza, torej javni visokošolski zavod v skladu z določili Zakona o visokem šolstvu (ZVis). Njen statut glede financiranja dejavnosti v 28. členu določa, da Univerza pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti v okviru nacionalnih programov iz proračuna Republike Slovenije, iz evropskih in drugih mednarodnih sodelovanj ter projektov. Dejavnost univerze se financira tudi iz šolnin in drugih prispevkov za študij, plačil za opravljene storitve, dotacij, donacij, dediščin in daril ter drugih virov. Skupne naloge univerze se financirajo iz proračunskih sredstev Republike Slovenije za študijsko dejavnost in iz nadomestila članic (povzeto po Statutu Univerze v Ljubljani). Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani pa ima financiranje opredeljeno v členih 125–128 Pravil Teološke fakultete. Med drugim Pravila določajo, da se dejavnost fakultete, ki se

nanaša na izvajanje nacionalnega programa visokega šolstva in nacionalnega znanstveno-raziskovalnega programa, financira iz proračuna Republike Slovenije. Druge dejavnosti fakultete se financirajo iz drugih virov, in sicer šolnin in drugih prispevkov za študij, plačil za opravljene storitve, dotacij, dediščin, daril in drugih virov (povzeto po Pravilih Teološke fakultete).

II STATUS IN FINANCIRANJE TEOLOŠKIH FAKULTET V POSAMEZNIH DRŽAVAH ČLANICAH EU

2.1 Avstrija

V okviru državne Univerze na Dunaju (*Universität Wien*) delujeta dve teološki fakulteti – katoliška (*Katholisch-Theologische Fakultät*) in evangeličanska (*Evangelisch-Theologische Fakultät*) (povzeto po spletni strani Univerze na Dunaju).

Katoliške teološke fakultete delujejo tudi v okviru treh drugih državnih univerz, in sicer so to:

- Univerza v Salzburgu (*Paris Lodron Universität Salzburg*);
- Univerza v Gradcu (*Karl-Franzens-Universität Graz*);
- Univerza v Innsbrucku (*Universität Innsbruck*) (povzeto po spletnih straneh navedenih univerz).

V Avstriji delujejo še tri zasebne teološke visokošolske ustanove, in sicer:

- Katoliška zasebna univerza Linz (*Katholische Privat-Universität Linz*), ki ima v svoji sestavi tudi teološko fakulteto;
- Filozofsko-teološka visoka šola Benedikta XVI. (*Phil.-Theol. Hochschule Benedikt XVI. Heiligenkreuz*);
- Filozofsko-teološka visoka šola St. Pölten (*Philosophisch-Theologische Hochschule St. Pölten*) (povzeto po spletnih straneh navedene univerze in obeh visokih šol).

2.2 Belgija

V Belgiji na javnih univerzah nimajo teoloških fakultet.

Pač pa imajo v tej državi dve neodvisni zasebni katoliški univerzi.¹ To sta:

- Katoliška univerza Leuven (*Katholieke Universiteit Leuven*), ki je cerkvena univerza in ima v svoji sestavi fakulteto za teologijo in verske študije (*Faculteit Theologie en Religiewetenschappen*);
- Katoliška univerza Louvain (*Université catholique de Louvain*) v kraju Louvain-la-Neuve, ki je ravno tako cerkvena univerza in ima v svoji sestavi med drugim tudi teološko fakulteto (spletni strani obeh univerz).

Poleg katoliških obstajata še zasebna Evangeličanska teološka fakulteta v Leuvnu (*Evangelische Theologische Faculteit*) in ravno tako zasebna Fakulteta za protestantsko teologijo v Bruslju (*Faculté universitaire de Théologie protestante*) (spletni strani obeh fakultet).

¹ Obstaja tudi Katoliška univerza v Bruslju (*Katholieke Universiteit Brussel*), ki pa je katoliška samo po imenu; ima povsem posveten značaj ter študija teologije ne izvaja (spletna stran navedene univerze). Tudi v nekaterih drugih državah obstajajo podobni primeri univerz, ki jih v tem besedilu nismo upoštevali.

2.3 Bolgarija

V okviru državne Univerze v Sofiji (*Софийският университет „Св. Климент Охридски“*) deluje med drugim tudi teološka fakulteta (*Богословски факултет*). Pravoslavna teološka fakulteta (*Православен богословски факултет*) deluje še v okviru državne Univerze Veliko Tărnovo (*Великотърновският университет „Св. Св. Кирил и Методий“*) (povzeto po spletnih straneh obeh univerz).

Druge veroizpovedi v pogledu verskega izobraževanja niso javno financirane. Omenimo lahko Višji inštitut za izobraževanje evangeličanov (v angleščini: *Higher Institute for Evangelical Studies*), ki nudi dodiplomski študij na fakultetnem nivoju, za nadaljnji študij pa se študentje lahko vpišejo na programe zasebne Nove bolgarske univerze (*Ное български университет*) (povzeto po Kalkadijeva, spletna stran).

2.4 Ciper

V okviru zasebne Univerze v Pafosu (*Neapolis University Paphos*) se poleg ostalih programov izvaja tudi študij teologije (spletna stran navedene univerze).

Poleg tega je bila leta 2015 ustanovljena Teološka šola Ciperske cerkve (*Theological School of the Church of Cyprus*), ki je ravno tako zasebna šola in izvaja študij na fakultetnem nivoju (Wikipedia, List of universities and colleges in Cyprus).

2.5 Češka²

Na Češkem deluje 5 teoloških fakultet, vse pa so v okviru javnih univerz. Te univerze so:

- Karlova univerza v Pragi (*Univerzita Karlova v Praze*), ki ima v svoji sestavi tri teološke fakultete: katoliško, evangeličansko in husitsko;
- Univerza Palackega v Olomucu, ki ima v svoji sestavi Cirilmetodijsko teološko fakulteto (*Cyrlometodějská teologická fakulta*);
- Univerza Južne Bohemije v mestu České Budějovice (*Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích*), ki ima ravno tako v svoji sestavi teološko fakulteto.

2.6 Danska

Teološka fakulteta deluje v okviru javne Københavnske univerze (*Københavns Universitet*) (povzeto po spletni strani navedene univerze). To je po dostopnih podatkih tudi edini primer teološkega študija na fakultetnem nivoju v tej državi.³

2.7 Estonija

V okviru javnih univerz v Estoniji ne delujejo samostojne teološke fakultete oziroma se teologija ne poučuje na fakultetno primerljivem nivoju.⁴

² Povzeto po spletni strani *Study in the Czech Republic*: <http://www.studyin.cz/universities/>.

³ V okviru fakultete za umetnost Univerze v Aarhusu sicer deluje oddelek za teologijo, ki pa ga glede na metodologijo v tej nalogi nismo šteli za teološko fakulteto.

Obstajata pa v tej državi dve zasebni visokošolski instituciji teološkega značaja: Inštitut za teologijo Estonske evangeličanske luteranske cerkve v Talinu (*Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Usuteaduse Instituut*), ki ima v svoji sestavi tudi teološko fakulteto (*Usuteaduskont*), in Teološka akademija v Tartuju (*Tartu Teoloogia Akadeemia*), ki je namenjena študiju pripadnikov različnih krščanskih veroizpovedi (povzeto po spletnih straneh obeh institucij).

2.8 Finska

Teološki fakulteti na Finskem delujeta v okviru dveh javnih univerz. To sta:

- Univerza v Helsinkih (*Helsingin yliopisto*);
- Univerza (Akademija) v Turkuju (*Åbo Akademi*); poleg teologije se v okviru te fakultete izvaja še študij umetnosti in psihologije (povzeto po spletnih straneh obeh univerz).

2.9 Francija

Od javnih univerz v Franciji ima samo Univerza v Strasbourgu (*Université de Strasbourg*) v svoji sestavi dve teološki fakulteti, in sicer katoliško ter protestantsko (spletna stran univerze).

Obstajajo pa nekatere zasebne teološke visokošolske ustanove. To so:

- Zahodna katoliška univerza (*Université Catholique de l'Ouest*) v Angersu, ki ima v svoji sestavi poleg fakultet ostalih študijskih smeri tudi fakulteto za teologijo in verske znanosti (*Faculté de Théologie et de sciences religieuses*);
- Katoliška univerza v Lillu (*Université catholique de Lille*) ima v svoji sestavi med drugim tudi teološko fakulteto;
- Katoliška univerza v Lyonu (*Université catholique de Lyon*) ima ravno tako v svoji sestavi teološko fakulteto;
- Katoliški inštitut v Parizu (*Institut catholique de Paris*) ima v svoji sestavi poleg ostalih študijskih smeri tudi fakulteto za teologijo in verske znanosti (*Faculté de Théologie et de sciences religieuses*);
- Katoliški inštitut v Toulousu (*Institut catholique de Toulouse*) ima tudi v svoji sestavi teološko fakulteto;
- Univerzitetni katoliški center v Burgundiji (*Centre universitaire catholique de Bourgogne*) ima v svoji sestavi tudi oddelek za teologijo (*Département de Théologie*);
- Jezuitska fakulteta v Parizu (*Centre Sèvres*);
- Fakulteta Jean Calvin (*La Faculté Jean Calvin, Institut de théologie protestante et évangélique d'Aix-en-Provence*) je samostojna zasebna protestantska teološka fakulteta;
- Protestantski teološki inštitut (*Institut protestant de théologie*) združuje dve protestantski teološki fakulteti: v Parizu (*Faculté libre de théologie protestante de Paris*) in Montpellieru (*Faculté libre de théologie protestante de Montpellier*);
- Evangeličanska teološka fakulteta v kraju Vaux-sur-Seine (*La faculté libre de théologie évangélique de Vaux-sur-Seine*);
- Biblijski inštitut v mestu Nogent-sur-Marne (*Institut biblique de Nogent*) je ravno tako evangeličanska visokošolska ustanova;

⁴ Univerza v Tartuju ima oddelek za teologijo in verske študije v okviru fakultete za umetnost in humanistične vede, ki pa ga glede na metodologijo v tej nalogi tega nismo šteli za teološko fakulteto.

- Adventistični kampus v kraju Collonges-sous-Salève (*Campus adventiste du Salève*) ima v svoji sestavi tudi adventistično teološko fakulteto (*Faculté adventiste de théologie*) (povzeto po spletnih straneh visokošolskih ustanov).

2.10 Grčija

V okviru javne Aristotelove univerze v Solunu (*Aristotle University of Thessaloniki*) med drugim deluje tudi teološka fakulteta pravoslavne usmeritve. Podobno velja za javno Univerzo v Atenah (*National and Kapodistrian University of Athens*), kjer na fakultetni ravni deluje teološka šola (*School of Theology*) (spletni strani navedenih univerz).

Posebej je treba omeniti tudi štiri cerkvene akademije (*Ecclesiastical Academy of Athens*, *Ecclesiastical Academy of Crete*, *Ecclesiastical Academy of Thessaloniki* in *Ecclesiastical Academy of Vellas*), ki so po dosegljivih podatkih vse javne visokošolske institucije cerkvenega značaja (*University Ecclesiastical Academy of Vella of Ioannina*, spletna stran).

Poleg navedenih javnih teoloških visokošolskih ustanov obstaja še Grški biblijski kolidž (*The Greek Bible College*), ki je po dosegljivih podatkih zasebna teološka visokošolska ustanova, predvsem namenjena izobraževanju pripadnikov grške evangeličanske cerkve (spletna stran kolidža).

2.11 Hrvaška

Na Hrvaškem v sklopu javnih univerz delujejo tri teološke (bogoslovne) fakultete,⁵ in sicer:

- v okviru Univerze v Zagrebu (*Sveučilište u Zagrebu*) deluje Katoliška bogoslovna fakulteta Univerze v Zagrebu (*Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*), ki ima tudi enoto na Reki;
- v okviru Univerze v Osijeku (*Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*) deluje Katoliška bogoslovna fakulteta v Đakovu (*Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu*);
- v okviru Univerze v Splitu (*Sveučilište u Splitu*) pa deluje Katoliška bogoslovna fakulteta v Splitu (*Katolički bogoslovni fakultet u Splitu*) (Wikipedija, Kategorija: Fakultete na Hrvaškem).

Poleg omenjenih treh fakultet v okviru javnih univerz pa na Hrvaškem deluje še cerkvena (zasebna) Hrvaška katoliška univerza (*Hrvatsko katoličko sveučilište*) s sedežem v Zagrebu, ki ima v svoji sestavi poleg posvetnih študijskih smeri tudi katedro za teologijo (Hrvaška katoliška univerza, spletna stran).

2.12 Irska

Po podatkih irskega ministrstva, ki je pristojno za izobraževanje (*Department of Education and Skills*), v okviru nekaterih državnih univerz sicer obstajajo študijski programi za študij teologije – vendar ne na nivoju fakultet, pač pa v okviru nižje rangiranih organizacijskih enot –, ki pa jih glede na uporabljeno metodologijo nismo zajeli v tem pregledu (spletna stran ministrstva).

⁵ Sporazum med državo in Svetim sedežem v zvezi s tem izrecno določa, da država zagotavlja teološkim fakultetam v okviru javnih univerz finančna sredstva (Sporazum o sodelovanju na področju vzgoje in kulture med Republiko Hrvaško in Svetim sedežem iz 1996 v: Križaj in Blažič, 2017).

Zaradi relativne zapletenosti izobraževalnega sistema na Irskem v nadaljevanju predstavljamo samo tri primere študija teologije v tej državi.

Študij teologije je tako na primer mogoč na zasebnem rimskokatoliškem kolidžu v kraju Maynooth (*St Patrick's College, Maynooth*), ki je veliko državno semenišče za katoliške duhovnike in ima obenem status papeške univerze (*Pontifical university*) ter mdr. izvaja študijski program teologije (povzeto po spletni strani kolidža).

Poleg tega je med katoliškimi visokoškolskimi institucijami treba omeniti Priorski inštitut – dominikanski center za verske študije (*The Priory Institute*), ki izvaja študij teologije na daljavo in je povezan z Inštitutom za tehnologijo v mestu Tallaght (*Institute of Technology, Tallaght*). Po dostopnih podatkih gre za zasebno izobraževalno institucijo konfesionalnega značaja (povzeto po spletni strani Priorskega inštituta).

V okviru anglikanske cerkve na Irskem pa deluje Teološki inštitut Irske cerkve (*Church of Ireland Theological Institute*), ki nudi teološko izobraževanje in je povezan z nekaterimi univerzami. Po dosegljivih podatkih gre tudi v tem primeru za zasebno izobraževalno institucijo konfesionalnega značaja (spletna stran navedenega inštituta).

2.13 Italija⁶

Na državnih univerzah v Italiji študija teologije ne izvajajo (glej npr. CIMP Cap, spletna stran).

Obstaja pa 7 papeških univerz (*Università pontificie*), ki delujejo po določilih cerkvenega prava. Vse imajo v svoji sestavi poleg ostalih fakultet tudi posebno teološko fakulteto. To so:

- Papeška univerza Antonianum (*Pontificia Università Antonianum*);
- Papeška univerza Gregoriana (*Pontificia Università Gregoriana*);
- Papeška lateranska univerza (*Pontificia Università Lateranense*);
- Salezijanska papeška univerza (*Università Pontificia Salesiana*);
- Papeška univerza Svetega križa (*Pontificia Università della Santa Croce*);
- Papeška univerza sv. Tomaža Akvinskega (*Pontificia università San Tommaso d'Aquino*);
- Papeška univerza Urbaniana (*Pontificia università Urbaniana*).

Poleg navedenih papeških univerz je v Italiji še določeno število drugih katoliških visokoškolskih ustanov teološkega značaja, ki ravno tako delujejo po določilih cerkvenega prava. Za potrebe tega pregleda smo upoštevali samo naslednje ustanove, ki bodisi imajo v svojem sestavu teološko fakulteto ali pa so to že po nazivu:

- Papeški atenej Regina Apostolorum (*Pontificio ateneo Regina Apostolorum*);
- Papeški atenej zv. Anzelma (*Pontificio ateneo Sant'Anselmo*);
- Patristični⁷ inštitut (*Istituto Patristico Augustinianum*);
- Univerzitetni inštitut Sophia (*Istituto Universitario Sophia*), v katerega sestavi deluje tudi Oddelek za teologijo, filozofijo in humanistične vede (*Dipartimento di Teologia, Filosofia e Scienze Umane*);

⁶ Pretežno povzeto po: Wikipedia, Università pontificie:

https://it.wikipedia.org/wiki/Università%C3%A0_pontificie in Wikipedia, Facoltà teologica:

https://it.wikipedia.org/wiki/Facolt%C3%A0_teologica. Točnost vseh prikazanih podatkov smo preverili tudi na spletnih straneh posameznih visokoškolskih ustanov.

⁷ Patristika je raziskovanje naukov krščanskih pisateljev iz prvih stoletij krščanstva (Slovenski pravopis).

- Papeška fakulteta za izobraževalne vede (*Pontificia facoltà di scienze dell'educazione Auxilium*);
- Teološka fakulteta osrednje Italije s sedežem v Firencah (*Facoltà teologica dell'Italia centrale*);
- Teološka fakulteta severne Italije s sedežem v Milanu (*Facoltà teologica dell'Italia settentrionale*);
- Papeška teološka fakulteta južne Italije s sedežem v Neaplju (*Pontificia facoltà teologica dell'Italia meridionale*);
- Papeška teološka fakulteta Marianum (*Pontificia facoltà teologica Marianum*);
- Papeška teološka fakulteta Teresianum (*Pontificia facoltà teologica Teresianum*);
- Papeška teološka fakulteta sv. Bonaventura (*Pontificia facoltà teologica San Bonaventura*);
- Papeška teološka fakulteta na Sardiniji (*Pontificia facoltà teologica della Sardegna*);
- Akademija Alfonsiana (*Accademia alfonsiana*);
- Teološka fakulteta Triveneto s sedežem v Padovi (*Facoltà teologica del Triveneto*);
- Teološka fakulteta Emilija - Romanja s sedežem v Bologni (*Facoltà teologica dell'Emilia-Romagna*);
- Teološka fakulteta Apulije s sedežem v Bariju (*Facoltà teologica pugliese*);
- Papeška teološka fakulteta sv. Janeza Evangelista na Siciliji (*Pontificia facoltà teologica di Sicilia San Giovanni Evangelista*);
- Papeški svetopisemski inštitut (*Pontificio Istituto Biblico*), v okviru katerega deluje tudi svetopisemska fakulteta (*La Facoltà biblica*).

Protestantje pa se lahko izobražujejo na Valdenški teološki fakulteti (*Facoltà valdese di teologia*), ki po dostopnih podatkih tudi ni javno financirana (spletna stran fakultete).

2.14 Latvija

V okviru javne Latvijske univerze (*Latvijas Universitāte*) med drugim deluje tudi teološka fakulteta (*Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultāte*) (spletna stran Latvijske univerze).

Veliko katoliško semenišče v Rigi (*Rīgas Katoļu garīgais seminārs*)⁸ ima v skladu s sporazumom med državo in Svetim sedežem status visokošolske ustanove in zagotovljeno izenačenje z državnimi ustanovami tistih študijev in diplom, ki so skladni s civilnimi predpisi. Država semenišču daje finančno pomoč v skladu z zakonom in v taki višini kot podobnim institucijam (Sporazum med Latvijo in Svetim sedežem v: Križaj in Blažič, 2017).

Latvijska krščanska akademija (*Latvijas Kristīgā akadēmija*), ki spada med visokošolske ustanove neuniverzitetnega tipa, poleg nekaterih drugih študijskih programov izvaja tudi študij evangeličanske teologije. Gre za zasebno šolo (povzeto po Latvijas Kristīgā akadēmija, spletna stran).

⁸ Velikih semenišč, ki so pretežno namenjena vzgoji in izobraževanju bodočih duhovnikov (glej Wikipedija, Semenišče) v tem besedilu načeloma nismo prištevali k teološkim fakultetam, razen v primeru izrecne opredelitve posameznega semenišča kot visokošolske ustanove na podlagi sporazuma s Svetim sedežem, kot je to v Latviji, ali pa v nekaterih primerih sorodnih nekatoliških ustanov.

2.15 Litva

Med litovskimi javnimi univerzami v ima v svoji sestavi katoliško teološko fakulteto samo ena, in sicer Univerza Vytautasa Velikega (*Vytauto Didžiojo Universitetas*) s sedežem v Kaunasu.

Obstaja pa tudi zasebna visokošolska institucija cerkvenega značaja, ki izvaja študij teologije, in sicer je to LCC mednarodna univerza (*LCC tarptautinis universitetas*) s sedežem v Klaipedi, ki med drugimi programi nudi tudi študij na teološki fakulteti. V tem primeru gre za študij evangeličanske teologije (spletna stran univerze).

2.16 Luksemburg

Luksemburška šola za vero in družbo (*LSRS – Centre Jean XXIII*, v angleščini *The Luxembourg School of Religion & Society*) je glede na dosegljive podatke po svojem bistvu edina teološka fakulteta oz. primerljiva šola v tej državi (spletna stran navedene šole).⁹

2.17 Madžarska¹⁰

Po dosegljivih podatkih na Madžarskem v okviru javnih univerz ni teoloških fakultet.

Delujejo pa naslednje zasebne visokošolske katoliške ustanove, ki se glede na prvi in osmi odstavek 3. člena v zvezi s Prilogo 1 (*Allegato N. 1*) spremenjenega Sporazuma med Svetim sedežem in Madžarsko¹¹ (sprememba je bila ratificirana leta 2014) financirajo s strani države v enaki meri kot druge primerljive visokošolske institucije:

- Katoliška univerza Pázmány Péter (*Pázmány Péter Katolikus Egyetem*) v Budimpešti, ki je zasebna cerkvena univerza; gre za s strani države priznано univerzo, v katere sklopu deluje tudi teološka fakulteta;
- Katoliška visoka šola Apor Vilmos (*Apor Vilmos Katolikus Főiskola*) v mestu Vác;
- Nadškofijska teološka visoka šola v Veszprému (*Érseki Hittudományi Főiskola Veszprém*);
- Visoka šola Gál Ferenc (*Gál Ferenc Főiskola*) v Szegedu;
- Teološka visoka šola Sapientia (*Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola*) v Budimpešti;
- Teološka visoka šola v mestu Győr (*Győri Hittudományi Főiskola*);
- Grškokatoliška teološka visoka šola Szent Atanáz (*Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola*) v mestu Nyíregyháza;
- Teološka visoka šola Szent Bernát (*Szent Bernát Hittudományi Főiskola*) v mestu Zirc;
- Teološka visoka šola v mestu Eger (*Egri Hittudományi Főiskola*);
- Teološka visoka šola v mestu Esztergom (*Esztergomi Hittudományi Főiskola*);
- Teološka visoka škofovska šola v mestu Pécs (*Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola*).

Poleg katoliških visokošolskih ustanov obstajajo še naslednje teološke univerze, visoke šole in akademije, ki pa po dosegljivih podatkih niso (pretežno) javno financirane:

⁹ Po dostopnih informacijah ni mogoče izključiti možnosti, da je financirana s strani države, zato smo jo v tabeli v zaključku tega besedila prišteli k javno financiranim samostojnim teološkim fakultetam oz. primerljivim šolam.

¹⁰ Večinoma povzeto po Wikipedia, List of universities and colleges in Hungary:

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_universities_and_colleges_in_Hungary. Kjer je bilo to mogoče, smo zajete podatke preverili tudi na spletnih straneh posameznih visokošolskih ustanov.

¹¹ Sprememba Sporazuma med Svetim sedežem in Madžarsko, ratificirana leta 2014, spletna stran Papeške univerze Gregoriana: <https://www.iuscangreg.it/conc/ungheria-2013.pdf>.

- Evangeličanska teološka univerza (*Evangelikus Hittudományi Egyetem*) s sedežem v Budimpešti, ki je cerkvena univerza, v okviru katere se izvaja tudi študij teologije;
- Univerza reformatorske cerkve Károli Gáspár (*Károli Gáspár Református Egyetem*) v Budimpešti je zasebna cerkvena univerza, ki ima v svoji sestavi tudi teološko fakulteto;
- Univerza reformatorske cerkve v Debrecenu (*Debreceni Református Hittudományi Egyetem*) je ravno tako zasebna cerkvena univerza, ki izvaja študij teologije in je tesno povezana z javno Univerzo v Debrecenu;
- Akademija reformatorske cerkve v mestu Pápa (*Pápai Református Teológiai Akadémia*);
- Akademija reformatorske cerkve v mestu Sárospatak (*Sárospataki Református Teológiai Akadémia*);
- Baptistična teološka akademija v Budimpešti (*Baptista Teológiai Főiskola, Budapest*);
- Visoka šola Wesley János (*Wesley János Lelkészképző Főiskola*) v Budimpešti je evangeličanska zasebna visokošolska ustanova, ki ima v svoji sestavi tudi teološko fakulteto;
- Binkoštna visoka šola (*Pünkösdi Teológiai Főiskola*) v Budimpešti;
- Teološka visoka šola Sola Scriptura (*Sola Scriptura Teológiai Főiskola*) v Budimpešti je evangeličanska zasebna visokošolska ustanova;
- Akademija sv. Pavla (*Szent Pál Akadémia*) v Budimpešti je protestantska zasebna visokošolska ustanova;
- Adventistična teološka visoka šola (*Adventista Teológiai Főiskola*) v mestu Pécel.

2.18 Malta

V okviru javne Malteške univerze (*University of Malta*) med drugim deluje tudi teološka fakulteta (spletna stran univerze). Drugih oblik teološkega izobraževanja v tej državi nismo zasledili.

2.19 Nemčija¹²

V Nemčiji glede na dosegljive podatke v okviru različnih univerz deluje 37 teoloških fakultet oz. univerzitetnih organizacijskih enot primerljivega ranga, in sicer:

- v okviru državne Univerze Augsburg (*Universität Augsburg*) deluje katoliška teološka fakulteta;
- v okviru državne Humboldtove univerze v Berlinu (*Humboldt-Universität zu Berlin*) deluje evangeličanska teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Bielefeld (*Universität Bielefeld*) deluje fakulteta za zgodovino, filozofijo in teologijo (*Fakultät für Geschichtswissenschaft, Philosophie und Theologie*);
- v okviru državne Univerze Bochum (*Ruhr-Universität Bochum*) delujeta dve teološki fakulteti, in sicer katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze Bonn (*Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn*) ravno tako delujeta dve teološki fakulteti, katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Tehnične univerze v Dortmundu (*Technische Universität Dortmund*) deluje fakulteta za humanistiko in teologijo (*Fakultät Humanwissenschaften und Theologie*);
- v okviru konfesionalne Katoliške univerze Eichstätt-Ingolstadt (*Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt*), ki je v skladu s konkordatom večinsko financirana s strani zvezne dežele Bavarske, deluje poleg drugih fakultet posvetnega značaja tudi teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Erfurt (*Universität Erfurt*) deluje katoliška teološka fakulteta;

¹² Večinoma povzeto po Wikipedia, Liste der Hochschulen in Deutschland: https://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_Hochschulen_in_Deutschland. Zanesljivost prikazanih podatkov smo preverili tudi na spletnih straneh posameznih univerz.

- v okviru državne Univerze Flensburg (*Europa-Universität Flensburg*) deluje inštitut za družbene vede in teologijo (*Institut für Gesellschaftswissenschaften und Theologie*), ki je v rangu fakultete in ima med drugim v svoji sestavi dva seminarja: za evangeličansko in za katoliško teologijo;¹³
- v okviru državne Univerze v Frankfurtu ob Majni (*Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main*) delujeta dve študijski smeri (*Fachbereich*), ki sta glede na rang v bistvu teološki fakulteti, in sicer katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze Freiburg (*Albert-Ludwigs-Universität Freiburg*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru Univerze Göttingen (*Georg-August-Universität Göttingen*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Greifswald (*Ernst-Moritz-Armdt-Universität Greifswald*) deluje protestantska teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Halle-Wittenberg (*Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Heidelberg (*Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg*) deluje evangeličanska teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Jena (*Friedrich-Schiller-Universität Jena*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Kiel (*Christian-Albrechts-Universität zu Kiel*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Leipzig (*Universität Leipzig*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Mainz (*Johannes Gutenberg-Universität Mainz*) delujeta dve študijski smeri (*Fachbereich*), ki sta glede na rang v bistvu teološki fakulteti – katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze Marburg (*Philipps-Universität Marburg*) deluje posebna študijska smer (*Fachbereich*), ki je glede na rang v bistvu evangeličanska teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze München (*Ludwig-Maximilians-Universität München*) delujeta dve teološki fakulteti, in sicer katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze v Münstru (*Westfälische Wilhelms-Universität*) tudi delujeta dve teološki fakulteti – katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze Erlangen-Nürnberg (*Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg*) deluje filozofska fakulteta, ki ima v svojem nazivu naveden tudi študijski program teologije (*Philosophische Fakultät und Fachbereich Theologie*);
- v okviru državne Univerze Passau (*Universität Passau*) deluje filozofska fakulteta z oddelkom katoliške teologije (*Philosophische Fakultät mit Department für Katholische Theologie*);
- v okviru državne Univerze Regensburg (*Universität Regensburg*) deluje katoliška teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Rostock (*Universität Rostock*) deluje evangeličanska teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Trier (*Universität Trier*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Tübingen (*Eberhard Karls Universität Tübingen*) delujeta dve teološki fakulteti – katoliška ter evangeličanska;
- v okviru državne Univerze Halle-Wittenberg (*Martin Luther University of Halle-Wittenberg*) deluje teološka fakulteta;
- v okviru državne Univerze Würzburg (*Julius-Maximilians-Universität Würzburg*) pa deluje katoliška teološka fakulteta.

¹³ Glede na metodologijo (rangi) smo v tabeli upoštevali, da gre za eno fakulteto oz. primerljivo ustanovo.

Poleg navedenih teoloških fakultet oziroma primerljivih rangov šol deluje v Nemčiji še 37 samostojnih teoloških fakultet in visokih šol (*Hochschule*), ki jih vse za potrebe tega besedila in glede na opredelitev v virih tudi lahko prištejemo k fakultetam, saj se v njih izvajajo študijski programi na fakultetno primerljivem nivoju. Vse te fakultete in visoke šole so konfesionalnega značaja in so omejene izključno na študij, povezan s teologijo. Nekatere (12) nudijo možnost podiplomskega študija, druge (25) pa te možnosti ne poznajo.¹⁴

2.20 Nizozemska

Teološki študij se na Nizozemskem izvaja v okviru nekaterih javnih univerz.¹⁵ To so:

- Univerza Groningen (*Rijksuniversiteit Groningen*), v okviru katere med drugim deluje tudi fakulteta za teologijo in verske študije (*Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap*);
- Univerza v Tilburgu (*Tilburg University*) teološki študij izvaja v okviru Šole za katoliško teologijo (*School of Catholic Theology*) – sama univerza je tudi sicer katoliško orientirana;
- Univerza Nijmegen (*Radboud Universiteit Nijmegen*) je javna katoliška univerza, v okviru katere deluje tudi Fakulteta za filozofijo, teologijo in verske študije (*Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen*);
- Svobodna univerza v Amsterdamu (*Vrije Universiteit Amsterdam*) je univerza krščanske usmeritve, ki med drugim izvaja tudi študij teologije na teološki fakulteti (spletne strani navedenih univerz);

Nejavne visokošolske ustanove, ki izvajajo študij teologije, pa so med drugim naslednje:

- Protestantska teološka univerza (*Protestantse Theologische Universiteit*) v mestu Kampen je obenem semenišče in zasebna visokošolska ustanova, ki izvaja študij teologije;
- Teološka univerza reformatorskih cerkva v mestu Kampen (*Theologische Universiteit Kampen van de Gereformeerde Kerken*) je opredeljena kot univerza, predvsem pa je namenjena izobraževanju duhovnikov;
- Teološka univerza Apeldoorn (*Theologische Universiteit Apeldoorn*) je ravno tako namenjena predvsem izobraževanju duhovnikov reformatorskih cerkva (spletne strani navedenih univerz).

2.21 Poljska

Na Poljskem v sklopu javnih oz. državnih univerz posvetnega značaja deluje skupaj 7 katoliških teoloških fakultet, in sicer so te univerze naslednje:

- Univerza v mestu Opole (*Uniwersytet Opolski*);
- Univerza v mestu Olsztyn (*Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie*);
- Univerza v Varšavi (*Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*);
- Univerza v Poznanju (*Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*);
- Šlezijaska univerza v Katovicah (*Uniwersytet Śląski w Katowicach*);
- Univerza v mestu Torunj (*Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu*);

¹⁴ Seznam teh visokih šol in fakultet smo povzeli po spletni strani Wikipedia, Kirchliche Hochschule: https://de.wikipedia.org/wiki/Kirchliche_Hochschule.

¹⁵ Gre za visokošolske ustanove, ki jih za razliko od zasebnih podpira vlada. Povzeto po Wikipedia, List of universities in the Netherlands: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_universities_in_the_Netherlands. V tem pregledu prikazujemo samo univerze, ne pa tudi drugih nizozemskih visokošolskih ustanov, katerih status je nekoliko bolj zapleten.

- Univerza v Szczécinu (*Uniwersytet Szczeciński*) (povzeto po Wikipedia, Uniwersytety w Polsce in spletna stran Papeške teološke fakultete v Wroclavu: Uczelnie katolickie).

Poleg navedenega država po izrecni konkordatni določbi financira dve katoliški univerzi:¹⁶

- Papeško univerzo Janeza Pavla II v Krakovu (*Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie*), ki ima v svojem sestavu tudi teološko fakulteto, in
- Katoliško univerzo Janeza Pavla II v Lublinu (*Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II*), ki ima v svojem sestavu poleg nekaterih drugih, posvetnih študijskih smeri tudi teološko fakulteto (Konkordat med Svetim sedežem in Republiko Poljsko v: Križaj in Blažič, 2017).

Omeniti pa je treba še tri samostojne katoliške teološke fakultete, ki so tudi financirane s strani države. To so:

- Papeška teološka fakulteta v Wroclavu (*Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu*);
- Papeška teološka fakulteta v Varšavi (*Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie*);
- Jezuitska akademija Ignatianum v Krakovu (*Akademia Ignatianum w Krakowie*) (povzeto po spletni strani Papeške teološke fakultete v Wroclavu: Uczelnie katolickie).

Poleg katoliških na Poljskem obstajajo še nekatere druge teološke fakultete oz. primerljive izobraževalne ustanove, kot so npr.:

- Krščanska teološka akademija v Varšavi (*Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie*), ki je javnega in ekumenskega značaja, v njenem sklopu pa delujeta teološka in pedagoška fakulteta;
- Pravoslavno duhovno semenišče v Varšavi (*Prawosławne Seminarium Duchowne w Warszawie*), ki je financirano s strani države;
- Evangeličanska teološka šola v Wroclavu (*Ewangelikalna Wyższa Szkoła Teologiczna we Wrocławiu*), ki ni javna ustanova in po dosegljivih podatkih ni javno financirana;
- Baptistična teološka šola v Varšavi (*Wyższe Baptistyczne Seminarium Teologiczne w Warszawie*), ki po dostopnih podatkih ni javno financirana;
- Adventistična šola v kraju Podkowa Leśna (*Wyższa Szkoła Teologiczno-Humanistyczna im. Michała Beliny-Czechowskiego w Podkowie Leśnej*), ki po dostopnih podatkih tudi ni javno financirana;
- Teološka in socialna šola v Varšavi (*Wyższa Szkoła Teologiczno-Społeczna w Warszawie*), ki je zasebna visokošolska ustanova (povzeto po spletnih straneh navedenih ustanov).

2.22 Portugalska

Na Portugalskem po dostopnih podatkih v okviru javnih univerz ni teoloških fakultet.

Sicer pa v tej državi delujejo tri teološke fakultete. Sedeže imajo v Lizboni, Bragi in Portu. Vse tri spadajo v okvir iste zasebne Portugalske katoliške univerze (*A Universidade Católica Portuguesa*), ki je bila ustanovljena leta 1967 in s strani države priznana leta 1971 ter izvaja svojo dejavnost v skladu s portugalsko zakonodajo, ob upoštevanju svoje specifične narave.

¹⁶ Poljska država sicer po Konkordatu s Svetim sedežem zagotavlja KC pravico do svobodnega ustanavljanja in upravljanja cerkvenih univerz, avtonomnih fakultet, semenišč in znanstvenoraziskovalnih inštitutov. S posebnimi sporazumi, sklenjenimi med poljsko vlado in Poljsko škofovsko konferenco ter predhodno odobrenimi s strani Svetega sedeža se določi pravni status navedenih izobraževalnih ustanov, pravni status teoloških fakultet v okviru državnih univerz in način ter pogoji za priznavanje stopenj izobrazbe in pridobljenih nazivov v okviru teh izobraževalnih ustanov (Konkordat med Svetim sedežem in Republiko Poljsko v: Križaj in Blažič, 2017).

Univerza ima poleg sedeža v Lizboni tri regionalne centre: v Bragi, Portu in v mestu Viseu. V njenem sklopu se poleg navedenih treh teoloških fakultet nahaja še večje število fakultet z različnih področij, ki so povsem posvetne narave (Konkordat med Svetim sedežem in Portugalsko republiko v: Križaj in Blažič, 2017 in spletna stran Universidade Católica Portuguesa).

2.23 Romunija

Teološke fakultete se nahajajo v okviru naslednjih romunskih javnih univerz:

- Univerza 1. decembra 1918 v kraju Alba Iulia (*Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia*), ki ima v svoji sestavi poleg ostalih tudi pravoslavno teološko fakulteto;
- Univerza "Aurel Vlaicu" v mestu Arad (*Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad*) ima v svoji sestavi tudi teološko fakulteto, ki na dodiplomski stopnji izvaja študij pravoslavne teologije;
- Univerza v Bukarešti (*Universitatea din București*) ima v svoji sestavi tri teološke fakultete: za baptistično, pravoslavno in rimskokatoliško teologijo (spletna stran univerze);
- Univerza Babeș-Bolyai (*Universitatea Babeș-Bolyai*) v mestu Cluj-Napoca je edina univerza v Evropi, ki ima štiri teološke fakultete: pravoslavno, rimskokatoliško, grškokatoliško in reformatorsko;
- Univerza "Ovidius" v mestu Constanța (*Universitatea "Ovidius" din Constanța*) ima v svoji sestavi teološko fakulteto, ki je po vsebini pravoslavna;
- Univerza v Craiovi (*Universitatea din Craiova*) ima tudi v svoji sestavi pravoslavno teološko fakulteto;
- Univerza v mestu Galați (*Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați*) ima v svoji sestavi fakulteto za zgodovino, filozofijo in teologijo (*Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie*), pri čemer gre za pravoslavno teologijo;
- Univerza „Alexandru Ioan Cuza” (*Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”*) v mestu Iași ima v svoji sestavi dve teološki fakulteti: pravoslavno in rimskokatoliško;
- Univerza v mestu Oradea (*Universitatea din Oradea*) ima v svoji sestavi pravoslavno teološko fakulteto;
- Univerza Lucian Blaga v mestu Sibiu (*Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu*) ima tudi v svoji sestavi pravoslavno teološko fakulteto;
- Vlaška univerza v mestu Târgoviște (*Universitatea Valahia din Târgoviște*) ima v svoji sestavi fakulteto za pravoslavno teologijo in izobraževalne znanosti (*Facultatea de Teologie Ortodoxa și Stiintele Educatiei*);
- Zahodna univerza v Temišvaru (*Universitatea de Vest din Timișoara*) ima v svoji sestavi poleg drugih tudi fakulteto za književnost, zgodovino in teologijo (*Facultatea de Litere, Istorie și Teologie*) (spletne strani navedenih univerz).

Med zasebnimi teološkimi visokošolskimi ustanovami, ki izvajajo študij teologije, pa velja omeniti naslednje:

- Univerza Emanuel v Oradei (*Universitatea Emanuel din Oradea*) ima dve fakulteti: za baptistično teologijo in za menedžment;
- Rimskokatoliški teološki inštitut "Sfântul Iosif" v mestu Iași (*Institutul Teologic Romano-Catolic "Sfântul Iosif" din Iași*) ima v svoji sestavi med drugim tudi teološko fakulteto;
- Protestantski teološki inštitut (*Institutul Teologic Protestant*) v mestu Cluj-Napoca je v osnovi semenišče, ki pa nudi tudi možnost podiplomskega študija;
- Baptistični teološki inštitut v Bukarešti (*Institutul Teologic Baptist din București*) ima tudi v svoji sestavi teološko fakulteto;
- Adventistični teološki inštitut (*Institutul Teologic Adventist*) v mestu Cernica;
- Binkoštni teološki inštitut (*Institutul Teologic Pentecostal*);

- Grškokatoliški teološki inštitut (*Institutul Teologic Greco-Catolic "Bunavestire"*) (spletne strani univerze in inštitutov).

2.24 Slovaška¹⁷

Na Slovaškem teološke fakultete delujejo samo v okviru javnih univerz, v okviru zasebnih univerz pa ne. Slovaške univerze, ki imajo v svojem sklopu teološke fakultete, so naslednje:

- Univerza Komenskega v Bratislavi (*Univerzita Komenského v Bratislave*) ima v svojem sklopu dve teološki fakulteti: rimskokatoliško in evangeličansko;
- Univerza v mestu Komárno (*Univerzita J. Selyeho*) ima v svojem sklopu fakulteto reformatorske teologije (*Fakulta reformovanej teológie*);
- Univerza v mestu Prešovo (*Prešovská univerzita v Prešove*) ima v svojem sklopu dve teološki fakulteti: grškokatoliško in pravoslavno;
- Univerza v mestu Trnava (*Trnavská univerzita v Trnave*) ima v svojem sestavu teološko fakulteto;
- V sklopu edine katoliške univerze v državi v mestu Ružomberok (*Katolícka univerzita v Ružomberku*) pa delujejo poleg teološke fakultete še filozofska fakulteta, pedagoška fakulteta in fakulteta za zdravstvo.

Navedena katoliška univerza je glede na izrecno določbo Sporazuma med Slovaško in Svetim sedežem javna izobraževalna ustanova, ki je ustanovljena tako v skladu z določbami civilnega kot tudi kanonskega prava. Njen položaj je enak položaju drugih primerljivih univerz v državi. Po določbah navedenega sporazuma država tudi zagotavlja finančna sredstva za financiranje katoliških fakultet in semenišč ter v skladu s svojim pravnim redom priznava veljavnost diplom in akademskih nazivov (Sporazum med Svetim sedežem in Slovaško republiko o katoliški vzgoji in izobraževanju v: Križaj in Blažič, 2017).

Poleg navedenega je treba omeniti še javno Univerzo Selye János (*Selye János Egyetem*), ki izvaja program v madžarskem jeziku, v njenem okviru pa deluje tudi fakulteta reformatorske teologije (Wikipedia, List of universities and colleges in Hungary).

2.25 Španija

Po dostopnih podatkih se v okviru španskih javnih univerz študij teologije na fakultetnem nivoju ne izvaja.

Naslednje zasebne univerze¹⁸ pa poleg nekaterih drugih programov izvajajo tudi študij teologije na teoloških fakultetah:

- Cerkevna univerza San Dámaso (*Universidad Eclesiástica San Dámaso*) v Madridu;
- Papeška univerza Comillas (*Universidad Pontificia Comillas*) v Madridu;
- Papeška univerza v Salamanci (*Universidad Pontificia de Salamanca*);
- Univerza Deusto v Bilbao (*Universidad de Deusto*);
- Navarska univerza (*Universidad de Navarra*) v Pamploni (spletne strani navedenih univerz).

¹⁷ Večinoma povzeto po spletni strani *Slovak-Republic.org*: <http://www.slovak-republic.org/education/universities/>.

¹⁸ Tudi v Španiji obstaja še nekaj katoliških univerz po imenu, ki pa jih nismo upoštevali v tem pregledu, saj ne izvajajo študija teologije na fakultetnem nivoju.

Poleg tega pa v Španiji obstajajo tudi nekatere neodvisne zasebne teološke fakultete, in sicer:

- Teološka fakulteta San Vicente Ferrer (*Facultad de Teología San Vicente Ferrer*) v Valencii;
- Teološka fakulteta v Granadi (*Facultad de Teología de Granada*);
- Teološka fakulteta severne Španije v Burgosu (*Facultad de Teología del Norte de España, Burgos*);
- Teološka fakulteta Katalonije (*Facultad de Teología de Cataluña*) (spletne strani navedenih teoloških fakultet).

2.26 Švedska

V tej državi se teologija na fakultetnem nivoju poučuje na dveh javnih univerzah. To sta:

- Univerza v Uppsali (*Uppsala universitet*);
- Univerza v Lundu (*Lunds universitet*), ki ima v svoji sestavi fakulteto za humanistiko in teologijo (*Humanistiska och teologiska fakulteterna*) (spletne strani navedenih univerz).

Med nejavnimi, neodvisnimi visokoškolskimi teološkimi institucijami pa je treba omeniti naslednje:

- Teološka visoka šola v Stockholmu (*Teologiska högskolan Stockholm*), ki je zasebna visokošolska ustanova, ustanovljena s strani Ekumenske protestantske cerkve na Švedskem (*Equmeniakyrkan*);
- Teološka visoka šola v mestu Örebro (*Örebro Teologiska Högskola*), ki je sestavni del Akademije za usposabljanje vodstvenih kadrov in za teologijo (*Akademi för ledarskap och teologi*);
- Teološka visoka šola Johannelund (*Johannelunds Teologiska Högskola*) v Uppsali je visoka šola in obenem evangeličansko semenišče;
- Kongregacijska fakulteta (*Församlingsfakulteten*) v Göteborgu je evangeličanska teološka fakulteta lokalnega značaja;
- Skandinavski teološki visoki šoli (Skandinavisk Teologisk Högskola) v Uppsali je splošno krščansko usmerjena in ima predvsem vlogo semenišča;
- Newmanov inštitut (*Newmaninstitutet*) v Uppsali pa je zasebna katoliška visokošolska ustanova, ki med drugim izvaja tudi študij teologije (povzeto po spletnih straneh navedenih šol).

2.27 Združeno kraljestvo

Glede na podatke, ki so dostopni na spletni strani *The Complete University Guide*,¹⁹ v Združenem kraljestvu delujejo teološke fakultete oziroma se izvaja študij teologije na skupaj 38 javnih univerzah. Glede na koncept tega besedila smo pregledali vse navedene univerze in upoštevali samo tiste univerze, ki dejansko izvajajo dodiplomski študij teologije na fakultetno primerljivem nivoju. Pri tem smo glede na nekatere posebnosti tamkajšnjega univerzitetnega sistema poleg teoloških fakultet oz. primerljivih šol v skladu z uporabljeno metodologijo (ustrezen nivo, zaokroženo vsebinsko področje) zajeli tudi vse fakultete teološkega oz. religioznega značaja po imenu²⁰ – ne glede na nivo – ter teološke fakultete oz. primerljive šole, ki delujejo v okviru nekaterih kolidžev; ti v Združenem kraljestvu pogosto sestavljajo posamezne univerze.

¹⁹ <https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/league-tables/rankings?s=Theology%20%26%20Religious%20Studies>.

²⁰ V primerih, ko je v okviru posameznih univerz zelo majhno število (npr. 2 ali 3) fakultet (*faculties*) s številnimi enotami, od katerih so nekatere tudi teološkega značaja, teh enot nismo šteli kot teološke fakultete v smislu tega besedila.

Na tem mestu je treba pojasniti, da so vse navedene univerze sicer opredeljene kot javne, čeprav je delež javnega financiranja v njih sorazmerno nizek (do 15 %). Za razliko od nekaterih drugih visokošolskih sistemov država tudi ni lastnica premoženja univerz, univerzitetno osebje pa ne spada med javne uslužbence (povzeto po Wikipedia, Public University).

Kot primer financiranja javne univerze naj na tem mestu prikažemo financiranje Univerze v Oxfordu. Kot je razvidno iz podatkov na njeni spletni strani, se financira iz petih glavnih virov:

- največ, torej 40 % vseh prihodkov prejme iz naslova zunanjega financiranja raziskovalne dejavnosti, pri čemer sredstva prispevajo različni organi, kot so npr. raziskovalni sveti, različni skladi in industrija;
- 15 % prejme iz naslova državnih podpor s strani dveh organov – *Higher Education Funding Council for England* in *National College for Teaching and Leadership*;
- 22 % prejme od svoje založbe Oxford University Press, pa tudi iz naslova komercialnega trženja raziskav in prek različnih oblik podpore dobrodelnega značaja;
- 22 % prejme iz naslova šolnin, tako dodiplomskih kot tudi podiplomskih študentov;
- 1 % pa prejme iz naslova investicijskih dohodkov (*investment income*) (povzeto po University of Oxford, Finance and funding, spletna stran).

Od navedenih 38 javnih univerz s teološkim študijem se torej dodiplomski študij teologije na fakultetni ravni v skladu z metodologijo v tem pregledu izvaja samo na nekaterih. To so:

- Univerza v Cambridgu (*University of Cambridge*), ki ima v svoji osnovni sestavi teološko fakulteto (*Faculty of Divinity*);²¹
- Univerza v Oxfordu (*University of Oxford*) ima v svoji sestavi fakulteto za religijo in teologijo (*Faculty of Theology and Religion*);
- Univerza v Exetru (*University of Exeter*) ima v okviru svojega kolidža za humanistiko (*College of Humanities*) tudi oddelek za teologijo in religijo (*Department of Theology and Religion*);
- Univerza St Andrews (*University of St Andrews*) ima v svoji osnovni sestavi teološko fakulteto (*Faculty of Divinity*);
- Univerza v Birminghamu (*University of Birmingham*) ima v okviru svojega kolidža (*College of Arts and Law*) tudi šolo za filozofijo, teologijo in religijo (*School of Philosophy, Theology and Religion*), v okviru katere deluje oddelek za teologijo in religijo (*Department of Theology and Religion*);
- Univerza v Edinburghu (*The University of Edinburgh*) ima v okviru svojega kolidža (*College of Arts, Humanities and Social Sciences*) tudi teološko šolo (*School of Divinity*);
- Univerza v Aberdeenu (*University of Aberdeen*) ima v okviru svojega kolidža (*College of Arts and Social Sciences*) tudi šolo za teologijo, zgodovino in filozofijo (*School of Divinity, History and Philosophy*);
- Univerza v Cardiffu (*Cardiff University*) ima v okviru svojega kolidža (*College of Arts, Humanities and Social Sciences*) tudi šolo za zgodovino, arheologijo in religijo (*School of History, Archaeology and Religion*), znotraj katere obstaja študijska smer (*discipline*) verskih študij in teologije (*Religious Studies and Theology*);
- Newmanova univerza (*Newman University*) v Birminghamu je katoliško usmerjena univerza, ki med drugim izvaja tudi študij teologije²²;

²¹ S to univerzo so sicer povezani še nekateri teološki kolidži, ki pa jih v tem pregledu nismo upoštevali.

²² Za potrebe tega pregleda smo šteli, da gre za eno samo fakulteto oz. primerljivo ustanovo, čeprav je v okviru študija na spletni strani univerze navedenih več študijskih programov.

- Univerza Kristusove cerkve v Canterburyju (*Canterbury Christ Church University*) deluje v partnerstvu s Kristusovim kolidžem v londonskem okrožju Wolwich (*Christ College Woolwich*), ki izvaja študij teologije;
- Univerza v Chichestru (*University of Chichester*) ima v svoji sestavi samostojen oddelek za teologijo in religijo, vključno s filozofijo in etiko (*Theology & Religion, including Philosophy and Ethics*);²³
- Univerza sv. Marije (*St Mary's University*) v londonskem okrožju Twickenham ima v svoji sestavi samostojno šolo za izobraževanje, teologijo in vodenje (*School of Education, Theology and Leadership*);
- Univerza v Yorku (*York St John University*) ima v svoji sestavi samostojno šolo za humanistiko, religijo in filozofijo (*School of Humanities, Religion and Philosophy*);
- Škofovska univerza Grosseteste (*Bishop Grosseteste University*) v Lincolnu pa na dodiplomski stopnji izvaja samostojni študij teologije in etike (*Theology & Ethics*)²⁴ (spletne strani navedenih univerz).

Poleg navedenih javnih univerz s teološkim študijem lahko k javnim teološkim visokošolskim ustanovam prištejemo še nekatere, ki niso zajete na zgoraj navedeni spletni strani. To so:

- Univerza v Bangorju (*Bangor University*) v Walesu, ki ima v svoji sestavi tudi šolo za filozofijo in religijo (*School of Philosophy and Religion*) – ta se sicer nahaja v okviru enega od petih kolidžev (*College of Arts and Humanities*), ki sestavljajo univerzo;
- Univerza v Londonu (*University of London*) ima v svoji sestavi katoliško usmerjen kolidž Heythrop (*Heythrop College*), ki je specializiran za filozofijo in teologijo in v njegovem okviru deluje tudi oddelek za teologijo (*Department of Theology*);
- Univerza višavja in otokov na Škotskem (*University of the Highlands and Islands*) pa ima v svoji sestavi teološki kolidž Highland (*Highland Theological College*), ki je evangeličansko usmerjen (spletne strani navedenih univerz).

Med zasebnimi teološkimi visokošolskimi ustanovami pa bomo na tem mestu omenili samo nekatere. Poleg teh sicer obstaja še precejšnje število zasebnih oz. cerkvenih teoloških ustanov, katerih naštevanje pa bi presegalo namen te naloge. Zasebne teološke visokošolske ustanove v Združenem kraljestvu so tako npr. naslednje:

- Teološka šola v Londonu (*London School of Theology*), ki je evangeličanska ustanova;
- Kolidž sv. Trojice v Bristolu (*Trinity College, Bristol*) deluje v okviru anglikanske cerkve (*Church of England*);
- Krščanski kolidž (*All Nations Christian College*) v Hertfordshiru, ki je sicer neodvisen misijonski kolidž in je glede priznavanja stopenj izobrazbe povezan z javno Odprto univerzo (*Open University*);
- Teološki kolidž (*Regents Theological College*) v Malvernu, Worcestershire je predvsem evangeličansko usmerjen;
- Irski baptistični kolidž (*Irish Baptist College*) v kraju Moira v Severni Irski pa je povezan z več univerzami (spletne strani navedenih šol).

²³ Velja enako kot v prejšnji alineji – šteli smo, da gre za eno fakulteto oz. primerljivo ustanovo, čeprav je v okviru oddelka na spletni strani univerze navedenih več teoloških študijskih programov.

²⁴ V okviru študija je sicer več programov, vendar pa smo za potrebe tega pregleda šteli, kot da gre za eno samo fakulteto oz. primerljivo ustanovo.

III ZAKLJUČEK

V tabeli št. 1 prikazujemo, koliko je (po približnih podatkih) v posameznih državah članicah EU teoloških fakultet oz. primerljivih šol in ali so te vključene v javne/državne oziroma druge, nejavne univerze ali pa morda sploh niso vključene v univerze.

V tabeli smo tiste teološke fakultete oz. primerljive šole, ki so po izrecnih določbah konkordatov oz. drugih sporazumov s Svetim sedežem pretežno ali v celoti financirane s strani države, prikazali v posebnih kolonah tudi v primerih, če so vključene v druge univerze kot javne/državne ali če sploh niso vključene v takšne ali drugačne univerze. Enako smo postopali tudi v primerih, kadar so take visokošolske ustanove bodisi jasno opredeljene kot javne/državne ali pa glede na dostopne podatke tega vsaj ni mogoče z gotovostjo izključiti.

Od skupnega števila (286) upoštevanih teoloških fakultet jih je 118 vključenih v javne univerze, še 4 druge pa sicer niso vključene v javne univerze, so pa javno financirane. Skupaj 31 teoloških fakultet je po naših podatkih vključenih v druge univerze in niso javno financirane. Izmed teoloških fakultet oz. primerljivih šol, ki niso vključene v univerze, jih je 21 javno financiranih, 112 pa ne. Ponovno pa opozarjamo, da gre za približne podatke, saj nismo zajeli prav vseh teoloških fakultet oziroma primerljivih šol, določena previdnost pa je potrebna tudi glede opredelitve posameznih visokošolskih ustanov v smislu (ne)javnosti.

Tabela št. 1: Teološke fakultete oz. primerljive šole v državah članicah EU glede na vključenost v javne/državne ali druge univerze in glede na financiranje

Država	Število teoloških fakultet	Vključene v javne/državne univerze in javno financirane	Vključene v druge univerze in javno financirane	Vključene v druge univerze in niso javno financirane	Niso vključene v univerze in niso javno financirane	Niso vključene v univerze in ne javno financirane
Avstrija	8	5	-	1	-	2
Belgija	4	-	-	2	-	2
Bolgarija	3	2	-	-	-	1
Ciper	2	-	-	1	-	1
Češka	5	5	-	-	-	-
Danska	1	1	-	-	-	-
Estonija	2	-	-	-	-	2
Finska	2	2	-	-	-	-
Francija	15	2	-	3	-	10
Grčija	7	2	-	-	4	1
Hrvaška	4	3	-	1	-	-
Irska	3	-	-	-	-	3
Italija	26	-	-	7	-	19
Latvija	3	1	-	-	1	1
Litva	2	1	-	1	-	-
Luksemburg	1	-	-	-	1	-
Madžarska	22	-	1	3	10	8
Malta	1	1	-	-	-	-

Država	Število teoloških fakultet	Vključene v javne/ državne univerze in javno financirane	Vključene v druge univerze in javno financirane	Vključene v druge univerze in niso javno financirane	Niso vključene v univerze in niso javno financirane	Niso vključene v univerze in ne javno financirane
Nemčija	74	36	1 ²⁵	-	-	37
Nizozemska	7	4	-	3	-	-
Poljska	18	7	2	-	5	4
Portugalska	3	-	-	3	-	-
Romunija	25	18	-	1	-	6
Slovaška	8	8	-	-	-	-
Slovenija	1	1	-	-	-	-
Španija	9	-	-	5	-	4
Švedska	8	2	-	-	-	6
Združeno Kraljestvo	22	17	-	-	-	5
SKUPAJ	286	118	4	31	21	112

Vir: Podatki s spletnih strani univerz in različnih drugih uradnih institucij ter iz besedil konkordatov in sporazumov s Svetim sedežem.

Pripravil:

Janez Blažič

²⁵ Edina konfesionalna Katoliška univerza Eichstätt-Ingolstadt, v okviru katere poleg drugih fakultet posvetnega značaja deluje tudi teološka fakulteta, je po izrecni konkordatni opredelitvi pretežno (85 %) financirana s strani zvezne dežele Bavarske (Konkordat med Bavarsko in Svetim sedežem iz leta 1924, spletna stran Papeške univerze Gregoriana).

Viri in literatura:

- Adventistična fakulteta v kraju Collonges-sous-Salève. Spletna stran: <http://www.campusadventiste.edu/> (junij 2017).
- All Nations Christian College. Spletna stran: <https://www.allnations.ac.uk/> (junij 2017).
- Aristotelova univerza v Solunu. Spletna stran: <https://www.auth.gr/en> (junij 2017).
- Bangor University. Spletna stran: <https://www.bangor.ac.uk/> (junij 2017).
- Biblijski inštitut v mestu Nogent-sur-Marne. Spletna stran: <http://www.ibnogent.org/> (junij 2017).
- Bilateral Treaties of the Holy See, spletna stran https://www.iuscangreg.it/accordi_santa_sede.php?lang=EN (maj 2017).
- Bishop Grosseteste University. Spletna stran: <http://www.bishopg.ac.uk/study/ug/theology/> (junij 2017).
- Bližnjevzhodna univerza na Cipru; Teološka fakulteta. Spletna stran: <https://neu.edu.tr/academic/faculties/faculty-of-theology/> (junij 2017).
- Canterbury Christ Church University. Spletna stran: <https://www.canterbury.ac.uk/arts-and-humanities/school-of-humanities/theology/christ-college-woolwich.aspx> (junij 2017).
- Cardiff University. Spletna stran: <http://www.cardiff.ac.uk/> (junij 2017).
- CIMP Cap (La Conferenza Italiana dei Ministri Provinciali Cappuccini): "Non è bene che la teologia non sia nelle università statali" (2012). Spletna stran: http://www.fraticappuccini.it/new_site/index.php/eventi-di-rilievo/1799-qnon-e-bene-che-la-teologia-non-sia-nelle-universita-stataliq.html (junij 2017).
- Department of Education and Skills; Providers of Higher Education. Spletna stran: <http://www.education.ie/en/Learners/Information/Providers-of-Higher-Education/List.html> (junij 2017).
- Evangeličanska teološka fakulteta v kraju Vaux-sur-Seine. Spletna stran: <http://flte.fr/> (junij 2017).
- Evangeličanska teološka fakulteta v Leuvnu. Spletna stran: <https://www.etf.edu/en/> (junij 2017).
- Facoltà valdese di teologia. Spletna stran: <http://facoltavaldese.org/it> (junij 2017).
- Facultat de Teologia de Catalunya. Spletna stran: <http://www.teologia-catalunya.cat/ca> (junij 2017).
- Facultat de Teologia de Granada. Spletna stran: <http://www.teol-granada.com/> (junij 2017).
- Facultat de Teologia del Norte de España. Burgos. Spletna stran: <http://www.teologiaburgos.org/> (junij 2017).
- Facultat de Teologia San Vicente Ferrer. Spletna stran: <http://www.teologiavalencia.es/Presentacion.php?A1=Presentacion&A2=> (junij 2017).
- Fakulteta Jean Calvin. Spletna stran: <http://www.facultejeancalvin.com/> (junij 2017).
- Fakulteta za protestantsko teologijo v Bruslju. Spletna stran: <http://www.protestafac.ac.be/> (junij 2017).
- Filozofsko-teološka visoka šola Benedikta XVI. Spletna stran: <http://www.hochschule-heiligenkreuz.at/> (junij 2017).
- Församlingsfakulteten. Spletna stran: <http://www.ffg.se/> (junij 2017).
- Grški biblijski kolidž. Spletna stran: <http://www.grbc.gr/en/who-we-are/> (junij 2017).
- Heythrop College. Spletna stran: <http://www.heythrop.ac.uk/> (junij 2017).
- Hrvaška katoliška univerza. Spletna stran: <http://www.unicath.hr/> (junij 2017).
- Institutul Teologic Adventist. Spletna stran: <http://institutadventist.ro/> (junij 2017).
- Institutul Teologic Baptist din București. Spletna stran: <https://www.itb.ro/> (junij 2017).
- Institutul Teologic Greco-Catolic "Bunavestire". Spletna stran: <http://www.e-communio.ro/stire2644-hramul-seminarului-arhiepiscopal-major-buna-vestire-blaj> (junij 2017).
- Institutul Teologic Penticostal. Spletna stran: <http://www.itpbucuresti.ro/en/> (junij 2017).
- Institutul Teologic Protestant. Spletna stran: <http://www.proteo.hu/en/academia/courses> (junij 2017).
- Institutul Teologic Romano-Catolic "Sfântul Iosif" din Iași. Spletna stran: <http://itrc.ro/> (junij 2017).
- Inštitut za teologijo Estonske evangeličanske luteranske cerkve. Spletna stran: <http://ui.eelk.ee/index.php/en/> (junij 2017).
- Irish Baptist College. Spletna stran: <http://www.irishbaptistcollege.co.uk/> (junij 2017).
- Johannelunds Teologiska Högskola. Spletna stran: <http://www.johannelund.nu/> (junij 2017);
- Karl-Franzens-Universität Graz. Spletna stran: <https://www.uni-graz.at/> (junij 2017);
- Katoliška univerza Leuven. Spletna stran: <http://www.kuleuven.be/english/> (junij 2017).
- Katoliška univerza Louvain. Spletna stran: <https://uclouvain.be/fr/index.html> (junij 2017).

- Katoliška univerza v Bruslju. Spletna stran: <http://www.odisee.be/en> (junij 2017).
- Katoliška univerza v mestu Lille. Spletna stran: <http://www.univ-catholille.fr/index.asp> (unij 2017).
- Katoliška univerza v Lyonu. Spletna stran: <http://www.ucl.fr/> (junij 2017).
- Katoliški inštitut v Parizu. Spletna stran: <http://www.icp.fr/> (junij 2017).
- Katoliški inštitut v Toulousu. Spletna stran: <http://www.ict-toulouse.fr/fr/index.html> (junij 2017).
- Københavnska univerza. Spletna stran <http://www.ku.dk/english> (junij 2017).
- Konkordat med Bavarsko in Svetim sedežem iz leta 1924. Spletna stran Papeške univerze Gregoriana: <https://www.iuscangreg.it/conc/bayern-1988.pdf> (junij 2017).
- Kalkadijeva, Danijela: Religious Studies in Bulgaria as an Academic Discipline and Field of Research. Spletna stran: http://www.academia.edu/562873/Religious_Studies_in_Bulgaria_as_an_Academic_Discipline_and_Field_of_Research (junij 2017).
- Križaj, Marjana in Blažič, Janez (2017): Konkordati. Raziskovalna naloga št. 15/2017. Podatkovne zbirke Državnega zbora.
- Latvijska univerza. Spletna stran: <http://www.lu.lv/eng/> (junij 2017).
- Latvijas Kristīgā akadēmija. Spletna stran: <http://en.kra.lv/home/> (junij 2017).
- LCC tarptautinis universitetas. Spletna stran: <https://www.lcc.lt/home/about-us/facts-figures/> (junij 2017).
- London School of Theology. Spletna stran: <https://lst.ac.uk/> (junij 2017).
- LSRS – Centre Jean XXIII. Spletna stran: <https://www.lsrslu/spip.php?page=sommaire> (junij 2017).
- Lunds universitet. Spletna stran: <http://www.ht.lu.se/> (junij 2017).
- Malteška univerza. Spletna stran: <http://www.um.edu.mt/> (junij 2017).
- Newmaninstitutet. Spletna stran: <http://newman.se/> (junij 2017).
- Newman University. Spletna stran: <http://www.newman.ac.uk/> (junij 2017).
- Örebro Teologiska Högskola. Spletna stran: <http://altutbildning.se/orebro-teologiska-hogskola/> (junij 2017).
- Papeška teološka fakultete v Wroclavu: Uczelnie katolickie. Spletna stran: <http://www.pwt.wroc.pl/index.php/2014-10-28-09-46-09/uczelnia-2/linki/uczelnie-katolickie> (maj 2017).
- Paris Lodron Universität Salzburg. Spletna stran: <https://www.uni-salzburg.at/index.php?id=52> (junij 2017).
- Phil.-Theol. Hochschule Benedikt XVI. Heiligenkreuz. Spletna stran: <http://www.hochschule-heiligenkreuz.at/> (junij 2017).
- Philosophisch-Theologische Hochschule St. Pölten. Spletna stran: <http://www.pth-stpoelten.at/> (junij 2017).
- Pravila Teološke fakultete, dostopna na: <http://www.teof.uni-lj.si/fakulteta/dokumenti-in-pravilniki> (maj 2017).
- Priorski inštitut – dominikanski center za verske študije. Spletna stran: <http://priorityinstitute.com/> (junij 2017).
- Protestantska teološka univerza. Spletna stran: <https://www.pthu.nl/en/> (junij 2017).
- Protestantski teološki inštitut. Spletna stran: <http://www.iptheologie.fr/facultes/> (junij 2017).
- Regents Theological College. Spletna stran: <http://www.regents-tc.ac.uk/> (junij 2017).
- Skandinavisk Teologisk Högskola. Spletna stran: <https://www.teol.se/> (junij 2017).
- Slovak-Republic.org: Universities. Spletna stran: <http://www.slovak-republic.org/education/universities/> (maj 2017).
- Slovenski pravopis. Spletna stran: <http://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=patristika> (junij 2017).
- Sprememba Sporazuma med Svetim sedežem in Madžarsko, ratificirana leta 2014. Spletna stran Papeške univerze Gregoriana: <https://www.iuscangreg.it/conc/ungheria-2013.pdf> (junij 2017).
- SSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika. Spletna stran: <http://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=teologija> (julij 2017).
- St Mary's University. Spletna stran: <https://www.stmarys.ac.uk/home.aspx> (junij 2017).
- St Patrick's College, Maynooth. Spletna stran: <http://maynoothcollege.ie/pontifical-university/> (junij 2017).
- Statut Univerze v Ljubljani (Uradni list RS, št. 8/05, 118/05, 72/06, 76/06 – popr., 59/07, 82/07 – popr., 81/07, 5/08, 42/08, 62/08, 3/09, 14/09, 38/09, 48/09, 55/09, 3/10, 47/10, 18/11, 26/11, 89/11, 26/12, 38/12, 50/12, 56/12, 35/13, 83/13, 22/14, 35/14, 57/14, 16/15, 82/15, 92/15, 4/16, 52/16 in 74/16). Spletna stran: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=STAT98> (maj 2017).

- Study in the Czech Republic: Universities. Spletna stran: <http://www.studyin.cz/universities/> (maj 2017).
- Svobodna univerza v Amsterdamu. Spletna stran: <https://www.vu.nl/en/> (junij 2017).
- Teologiska högskolan Stockholm. Spletna stran: <http://www.ths.se/english> (junij 2017).
- Teološka akademija v Tartuju. Spletna stran: <https://teoloogia.ee/wb/pages/en/home.php> (junij 2017).
- Teološki inštitut Irske cerkve. Spletna stran: <http://www.theologicalinstitute.ie/> (junij 2017).
- The Complete University Guide; University Subject Tables 2018; Theology & Religious Studies. Spletna stran: <https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/league-tables/rankings?s=Theology%20%26%20Religious%20Studies> (junij 2017).
- The University of Edinburgh. Spletna stran: <http://www.ed.ac.uk/> (junij 2017).
- Theologische Universiteit Kampen van de Gereformeerde Kerken. Spletna stran: (junij 2017).
- Trinity College, Bristol. Spletna stran: <http://www.trinitycollegebristol.ac.uk/> (junij 2017).
- Universidade Católica Portuguesa: Estrutura. Spletna stran: <http://www.ucp.pt/site/custom/template/ucptplportalpag.asp?sspagelD=6&lang=1> (maj 2017).
- Universidade de Deusto. Spletna stran: <http://www.deusto.es/cs/Satellite/deusto/es/universidad-deusto> (junij 2017).
- Universidade de Navarra. Spletna stran: <https://www.unav.edu/> (junij 2017).
- Universidad Eclesiástica San Dámaso. Spletna stran: <http://www.sandamaso.es/> (junij 2017).
- Universidade Pontificia Comillas. Spletna stran: <http://www.comillas.edu/es/> (junij 2017).
- Universidade Pontificia de Salamanca. Spletna stran: <https://www.upsa.es/> (junij 2017).
- Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia. Spletna stran: <http://en.uab.ro/page/faculties/> (junij 2017).
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”. Spletna stran: <http://www.uaic.ro/> (junij 2017).
- Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad. Spletna stran: <http://www.uav.ro/> (junij 2017).
- Universitatea Babeş-Bolyai. Spletna stran: <http://www.ubbcluj.ro/ro/facultati/> (junij 2017).
- Universitatea de Vest din Timișoara. Spletna stran: <https://www.uvt.ro/ro/> (junij 2017).
- Universitatea din București. Spletna stran: <http://www.unibuc.ro/facultati/> (junij 2017).
- Universitatea din Craiova. Spletna stran: <http://teologie.central.ucv.ro/> (junij 2017).
- Universitatea din Oradea. Spletna stran: <http://www.uoradea.ro/> (junij 2017).
- Universitatea Emanuel din Oradea. Spletna stran: <http://www.emmanuel.ro/> (junij 2017).
- Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. Spletna stran: <http://www.ugal.ro/> (junij 2017).
- Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu. Spletna stran: <http://www.ulbsibiu.ro/ro/> (junij 2017).
- Universitatea "Ovidius" din Constanța. Spletna stran: <http://www.univ-ovidius.ro/educatie/facultati> (junij 2017).
- Universitatea Valahia din Târgoviște. Spletna stran: <https://www.valahia.ro/ro/facultati> (junij 2017).
- University Ecclesiastical Academy of Vella of Ioannina. Spletna stran: <http://www.aeavellas.gr/main/en/> (junij 2017).
- University of Aberdeen. Spletna stran: <https://www.abdn.ac.uk/> (junij 2017).
- University of Birmingham. Spletna stran: <http://www.birmingham.ac.uk/index.aspx> (junij 2017).
- University of Cambridge. Spletna stran: <https://www.cam.ac.uk/> (junij 2017).
- University of Chichester. Spletna stran: <http://www.chi.ac.uk/> (junij 2017).
- University of Exeter. Spletna stran: <http://www.exeter.ac.uk/about/> (junij 2017).
- University of Oxford. Spletna stran: <http://www.ox.ac.uk/> (junij 2017).
- University of Oxford, Finance and funding. Spletna stran: <https://www.ox.ac.uk/about/organisation/finance-and-funding?wssl=1> (junij 2017).
- University of St Andrews. Spletna stran: <https://www.st-andrews.ac.uk/> (junij 2017).
- Univerza Groningen. Spletna stran: <http://www.rug.nl/> (junij 2017).
- Univerza na Dunaju. Spletna stran: <https://www.univie.ac.at/> (junij 2017).
- Univerza v Atenah: <http://en.uoa.gr/> (junij 2017).
- Univerza v Helsinkih. Spletna stran: <https://www.helsinki.fi/en> (junij 2017).
- Univerza v Innsbrucku. Spletna stran: <https://www.uibk.ac.at/> (junij 2017).
- Univerza v Pafosu. Spletna stran: <http://www.nup.ac.cy/> (junij 2017).
- Univerza v Sofiji. Spletna stran: <https://www.uni-sofia.bg/> (junij 2017).
- Univerza v Strasbourgu. Spletna stran: http://www.unistra.fr/index.php?id=facultes-ecoles-instituts&utm_source=unistra_fr&utm_medium=unistra_fr_homepage (junij 2017).
- Univerza v Tilburgu. Spletna stran: <https://www.tilburguniversity.edu/> (junij 2017).

- Univerza (Akademija) v Turkuju. Spletna stran: <https://www.abo.fi/?lang=en> (junij 2017).
- Univerza Veliko Tarnovo. Spletna stran: <http://www.uni-vt.bg/bul/> (junij 2017).
- Uppsala universitet. Spletna stran: <http://www.uu.se/> (junij 2017).
- Wikipedia, Facoltà teologica: https://it.wikipedia.org/wiki/Facolt%C3%A0_teologica (junij 2017).
- Wikipedia, Kategoria: Uczelnie teologiczne w Polsce:
https://pl.wikipedia.org/wiki/Kategoria:Uczelnie_teologiczne_w_Polsce (maj 2017).
- Wikipedia, Kirchliche Hochschule: https://de.wikipedia.org/wiki/Kirchliche_Hochschule (maj 2017).
- Wikipedia, Liste der Hochschulen in Deutschland:
https://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_Hochschulen_in_Deutschland (maj 2017).
- Wikipedia, List of universities and colleges in Hungary:
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_universities_and_colleges_in_Hungary (junij 2017).
- Wikipedia, List of universities in the Netherlands:
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_universities_in_the_Netherlands (junij 2017).
- Wikipedia, Public University: https://en.wikipedia.org/wiki/Public_university#United_Kingdom (junij 2017).
- Wikipedia, Uniwersytety w Polsce: https://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersytety_w_Polsce (maj 2017).
- Wikipedija, Kategorija: Fakultete na Hrvaškem:
https://hr.wikipedia.org/wiki/Kategorija:Fakulteti_u_Hrvatskoj (maj 2017).
- Wikipedia, List of universities and colleges in Cyprus. Spletna stran:
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_universities_and_colleges_in_Cyprus (junij 2017).
- Wikipedija, Semenišče: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Semeni%C5%A1%C4%8De> (junij 2017).
- Wikipedia, Università pontificie: https://it.wikipedia.org/wiki/Universit%C3%A0_pontificie (junij 2017).
- York St John University. Spletna stran: <https://www.yorks.ac.uk/> (junij 2017).
- Zahodna katoliška univerza v Angersu. Spletna stran: <http://www.uco.fr/> (junij 2017).
- Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14 in 75/16). Spletna stran:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO172> (junij 2017).